

УДК 725:578

ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНО-ПРОСТОРОВОГО СЕРЕДОВИЩА ДИТЯЧИХ ПРИТУЛКІВ

АБИЗОВ Вадим, ВОЛОЩЕНКО Руслана
Київський національний університет технологій і дизайну, Україна

У публікації розглядається сучасний стан дитячих притулків в Україні та перспективи розвитку дизайну їх архітектурного середовища. Розглянуто особливості формування гармонійного предметно-просторового середовища дитячих приміщень з урахуванням сучасних тенденцій та вимог.

Ключові слова: дитячий притулок, предметно-просторове середовище, дизайн дитячих приміщень.

ВСТУП

Дитячий притулок – це заклад, який призначений для тимчасового розміщення дітей віком від 3 до 18 років, які потребують соціального захисту з боку Держави. Нажаль, стан дитячих притулків в Україні на даний час не є задовільним. Загалом, більшість дитячих притулків розміщується у будівлях, які дійшли до нас ще з радянських часів, а саме це: колишні будинки піонерів, дитячі садки, лікарні та ін. Всі ці будівлі не відповідають теперішнім нормам, у яких повинні перебувати діти.

Кількість дитячих притулків в Україні на початок 2016 року становила 183 притулки. При чому на початок 2012 – 2013 років, кількість таких притулків становила 202 притулки [1]. Таким чином кількість дитячих притулків скоротилася. На сьогоднішній день можна відзначити, що дитячі притулки знаходяться в кризовому стані: приміщення не відповідають санітарним нормам, дитячі притулки не розраховані на ту кількість дітей, яка там проживає, фінансування їх явно недостатньо.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Необхідність створення в існуючих сучасних умовах гармонійного предметно-просторового середовища дитячих притулків обумовлює необхідність студіювання особливостей та перспектив розвитку їх дизайну, спроба визначення яких і є метою даного дослідження.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Основною соціально-психологічною проблемою виховання в дитячих притулках і в першу чергу в будинках-інтернатах (на 320-340 місць) є відсутність умов для становлення індивідуальності дитини, роз'єднаність дітей, які проживають в інтернатах, і дітей, які виховуються в сім'ях, казармений спосіб життя в інтернатах та дитячих будинках, а також недосконалість дизайнерських вирішень.

Через малу забезпеченість місцями проживання в дитячих притулках, кількість дітей в групах у багатьох дитячих установах перевищує загальну норму на 18-22%. Відсутність умов для фізичного, емоційного, естетичного розвитку дітей, слабкий розвиток матеріальної бази дитячих будинків, низький рівень організації архітектурного середовища в цілому не забезпечує соціальну адаптацію дітей.

У розвинутих країнах проблема устрою життя дітей-сиріт та дітей, які залишилися без піклування батьків, успішно вирішується. Дитячі притулки, в яких діти живуть до досягнення повноліття, а іноді до тих пір, поки самостійно не зможуть матеріально себе забезпечувати, почали створюватися з 1949 року, тобто після війни, коли було багато дітей-сиріт і безпритульних. Якщо за кордоном на сьогоднішній день актуальним є комплексна розробка дизайну дитячих будинків, то в Україні це майже відсутнє. Фактично, матеріальна база та функціонально – планувальна структура дитячих притулків України залишилася ще з Радянських часів, відповідно сучасного дизайну інтер'єру в цих будівлях як не було, так і досі немає.

За думкою європейських дизайнерів, дітей потрібно вміти зацікавлювати так, щоб вони з радістю хотіли жити в дитячому притулку і отримували користь від перебування в ньому [2]. Пройшли часи типового проектування та уніфікованого оформлення дитячих приміщень і настав період, коли дизайн дитячого притулку може та має бути унікальним, неповторним і, в той же час, функціональним, навіть при недостатньому фінансуванні.

При оформленні приміщень дитячого притулку, де діти проводять досить багато часу, важливим є врахування наступних особливостей:

- функціональність та ергономічність - приміщення дитячого притулку повинні бути зручні як для дітей, так і для персоналу який там працює, особливу роль тут відіграє грамотне і коректне функціональне зонування приміщення на зони для сну, ігор, навчання, прийому їжі;
- практичність - інтер'єр дитячого притулку повинен бути стійкий до пошкоджень і забруднень, які часто трапляються там, де є діти;
- безпечність - вся організація й обстановка дитячого притулку повинна по виключати можливість травмування дитини;
- екологічність - деталі інтер'єру для дітей повинні виготовлятися з гіпоалергенних і безпечних для здоров'я матеріалів;
- естетичність - інтер'єр притулку повинен бути життєрадісним і веселим, з застосуванням світлих і чистих тонів, що викликають у дітей виключно позитивні емоції і сприяють правильному розвитку психіки дитини [3,4].

Дизайн дитячих будинку потрібно обов'язково розглядати з точки зору психології. Колір, форма, розстановка - все це впливає на психологічне сприйняття дитини та її виховання. На рахунок кольорової гамми необхідно дотримуватися помірної насиченості барвистих тонів. Кожен квадратний метр приміщень має враховувати потреби дитини. Грамотне формування дизайну приміщення дитячого притулку в першу чергу передбачає відповідність наявним державним нормативним документам, безпечність, ергономічність [4]. Ергономіка планування, зручна навігація, є невід'ємними складовими сучасного дизайну дитячих притулків. Не можна не враховувати і правильний підбір меблів та їх форм і колористики. Вкрай важливою є необхідна увага до екологічності дитячих приміщень. Це стосується як організації приміщень, так і дитячих меблів притулків.

При формуванні інтер'єрів дитячих притулків треба враховувати функціональність і індивідуальність приміщень. В ідальні діти їдять, в ігровій кімнаті – грають, в спальній сплять і так далі. Головним чинником у формуванні предметно – просторового середовища дитячих притулків є поділ приміщень на певні функціональні зони [3,4]. Дитячий притулок повинен мати такі функціональні зони: ігрова кімната; спальна кімната; кабінет для занять; спортивна зала; санвузли; мед кабінет. У будь-якому випадку потрібно обов'язково розставити рослини в кімнатах. Деякі думають, що в цьому немає необхідності, так як діти бігають, грають і можуть упустити горщики з квітами. В цьому випадку потрібно подбати про те, щоб вони були добре закріплені, але наявність рослин в дитячому притулку обов'язкова, так як це благотворно позначається на повітрі, атмосфері відповідно це впливає на здоров'я дітей.

За роки життя в дитячому притулку дитина отримує той досвід, яким вона буде користуватися протягом всього свого життя. На отримання цього досвіду великий вплив має саме дизайн і цікаве оформлення інтер'єрів [3]. Обстановка повинна викликати інтерес і цікавість до отримання знань. Бажано, щоб до кожної вікової групи був свій підхід, своя ідея. Так можна створити для дітей маленький світ, в якому їм захочеться жити повноцінним життям.

ВИСНОВКИ

Проаналізувавши та порівнявши стан дитячих притулків України та розвинутих країнах, ми дійшли висновку, що вітчизняні притулки потребують суттєвої уваги щодо формування їх гармонійного предметно-просторового середовища. Дизайн інтер'єрів дитячих притулків має величезний вплив на психіку дітей, тому вкрай важливим в проектуванні дитячих приміщень є врахування всіх його складових, що розглянуті в даному дослідженні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Міністерство освіти і науки України, міністерство соціальної політики України, Наказ 10.09.2012 № 995/557, Про затвердження Положення про дитячі будинки і загальноосвітні школи-інтернати для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.
2. Гайказова Р.Т., Костикіна Т.Д. Оформлення дитячих дошкільних закладів. – М.: Просвітництво, 1974.
3. Король І.Г., Світко В.А. Дитячі дошкільні заклади (проектування і будівництво). – К.: Будівельник, 1969. – 84 с.
4. Державні будівельні норми України, будинки та споруди дитячих дошкільних закладів ДБН В.2.2-4-97.

ABYZOV V., VOLOSHCHENKO R. FORMATION OF THE SUBJECT-SPATIAL ENVIRONMENT OF THE CHILDREN 'S SHELTERS

Annotation: *The article deals with the current state of children's shelters in Ukraine and the prospects of their architectural environment development. The features of the formation of children's rooms harmonious subject-spatial environment are considered in the light of modern tendencies and requirements.*

Keywords: *children's shelters, subject-spatial environment, design of children's rooms*